

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ
ОСВІТНІХ ПОСЛУГ З УРАХУВАННЯМ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ
КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

2
0
2
4

Запорізький
Національний
Університет

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ
ПОСЛУГ З УРАХУВАННЯМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ДОСВІДУ**

Колективна монографія

Запоріжжя

2024

УДК: 378.014.6:004(477:4)

Ц752

Рецензенти:

Березянко Тамара Володимирівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки праці та менеджменту Національного університету харчових технологій.

Гончар Ольга Іванівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі Хмельницького національного університету.

Гораль Ліліана Тарасівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

*Рекомендовано рішенням Вченої ради
Запорізького національного університету
(протокол № 5 від 26.11.2024 р.)*

*Матеріали колективної монографії подано в авторській редакції.
При повному або частковому відтворенні матеріалів даної монографії
посилання на видання обов'язкове.*

Представлені у виданні наукові доробки та висловлені думки належать авторам.

Ц752 **Цифровізація як інструмент забезпечення якості надання освітніх послуг з урахуванням європейського досвіду : колективна монографія / за ред. А. В. Череп, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп. Запоріжжя : видавець ФОП Мокшанов В. В., 2024. 300 с.**

ISBN 978-617-8064-50-1

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14258696>

Колективна монографія присвячена розкриттю ролі та визначенню напрямів використання цифрових технологій в освіті; дослідженню впливу цифрових технологій на освітній процес в заклад вищої освіти України; з'ясуванню тенденцій ЄС в освіті та формуванню рекомендацій до їх впровадження в Україні; формуванню теоретичних, методичних і практичних засад здійснення цифровізації надання освітніх послуг.

Монографія виконана за результатами досліджень у рамках проєкту фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок за темою №1/24 «Європейські практики діджиталізації як інструмент забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах війни та повоєнний період» (державний реєстраційний номер 0124U000600) (01.01.2024 – 31.12.2026).

Колективна монографія розрахована для науковців, викладачів, здобувачів закладів вищої освіти, аспірантів, докторантів, фахівці-практиків, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, бізнесу, адміністративного персоналу університетів, представників громадянського суспільства, громадськості та всіх зацікавлених осіб.

УДК: 378.014.6:004(477:4)

ISBN 978-617-8064-50-1

© Автори статей, 2024

© Запорізький національний університет, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
РОЗДІЛ 1. НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ.....	7
СТОЛЯРЕНКО О. В., СТОЛЯРЕНКО О. В.	
1.1. Використання цифрових технологій в освіті та впровадження зарубіжного досвіду у підготовці фахівців.....	7
ДАШКО І. М., МИХАЙЛЧЕНКО Л. В.	
1.2. Діджиталізація освіти як виклик сьогодення: особливості, переваги та недоліки.....	27
STEPANOVA I. S., NYKUPORETS S. S., HADAICHUK N. M.	
1.3. Digital transformation of language education at a technical university: challenges, opportunities and prospects for cooperation with European partners.....	36
ЧЕРЕП О. Г., ОЛЕЙНИКОВА Л. Г., БЕХТЕР Л. А., ВЕРЕМЄЄНКО О. О.	
1.4. Цифровізація економіки в Україні та Європі: поточний стан, проблеми та обмеження.....	86
РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	98
ПОДКУПКО Т. Л.	
2.1. Особливості використання цифрових технологій під час викладання суспільних дисциплін в Одеському національному медичному університеті ...	98
NYKUPORETS S. S., MELNYK O. D., MEDVEDIEVA S. O.	
2.2. A comparative analysis of digital technology utilization for english language learning among technical students in Ukraine and the European union	112
ДАШКО І. М., АНДРОСОВА О. Ф., ТОЛОКОННИКОВА А. В.	
2.3. Вплив цифрової трансформації на зміни в підходах до формування корпоративної культури підприємства	162

РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

ПОДКУПКО Т. Л.,
кандидат історичних наук, доцент кафедри
суспільних наук, Одеський національний медичний
університет, м. Одеса, Україна

2.1. Особливості використання цифрових технологій під час викладання суспільних дисциплін в Одеському національному медичному університеті

Вступ. Цифрові технології дозволяють зробити навчальний процес більш інтерактивним, захопливим і захоплюючим, особливо для студентів-медиків. Використання інтерактивних презентацій, онлайн-тестів, відео, віртуальних екскурсій дозволяє залучити максимальну увагу здобувачів. Завдяки Інтернету та електронним ресурсам здобувачі та викладачі можуть отримати доступ до різноманітних джерел інформації, таких як наукові статті, документальні фільми, статистичні дані, інтерактивні карти та історичні архіви.

Одеський національний медичний університет у викладанні всіх дисциплін постійно застосовує нові технології, розробки, методики тощо. Для вивчення дисциплін гуманітарного циклу, зокрема, історії України та української культури елементи гейміфікації стали невід'ємною складовою [1, с. 64-66].

Виклад основних результатів дослідження. Впровадження цифрових технологій в освітній процес медичних закладів вищої освіти, таких як інтерактивні дошки, використання різноманітних застосунків і навчальних онлайн-платформ, віртуальних навчальних середовищ, симуляційних тренажерів та інших інноваційних рішень, може значно покращити якість медичної освіти в Україні [2, с. 909-921]. «Це допоможе студентам отримувати

доступ до актуальних навчальних ресурсів, використовувати інтерактивні методи навчання, виробляти навички на віртуальних моделях та симуляційних тренажерах, а також взаємодіяти з колегами та викладачами в онлайн-режимі» [2, с. 912].

Новітні цифрові технології дозволяють наблизити вітчизняну медичну освіту до світових та європейських освітніх стандартів. Цифрові технології дозволяють використовувати сучасні методики навчання, які широко застосовуються у світовій медичній освіті [2, с. 909-921]. Застосування таких методів і засобів дозволить підвищити конкурентоспроможність випускників українських медичних вузів на міжнародному ринку праці. «Окрім того, цифрові технології можуть покращити організацію навчального процесу, врахувати індивідуальні потреби студентів, забезпечити контроль якості навчання та оцінювання знань. Вони також можуть допомогти відстежувати професійний ріст студентів та підвищити їхню мотивацію до навчання. Враховуючи стрімкий прогрес у галузі інформаційно-комунікаційних технологій та зростання можливостей для дистанційного навчання, необхідно продовжувати дослідження можливостей впровадження цифрових технологій в освітній процес студентів-медиків» [2, с. 911].

Цифрові технології дозволяють поліпшити якість освітнього процесу, розширити доступ до знань. Вони сприяють підготовці висококваліфікованих, різнобічних майбутніх медичних працівників. Новітні освітні технології дозволяють студентам здобувати більше практичного досвіду, покращують здатність мислити й аналізувати, приймати відповідні рішення в медичних сценаріях, а також сприяють активному та інтерактивному навчанню. Сучасні викладачі медичних закладів використовують різноманітні дистанційні платформи та програмні засоби [2, с. 909-921].

«Нині виділяють п'ять основних категорій цифрових ресурсів:

- системи управління навчанням (такі як Moodle);
- платформи для створення та обміну документами (Microsoft 365, Word, Excel, PowerPoint, Prezi.Next, Canva та інструменти для спільної роботи,

збереження та обміну даними – OneDrive, SharePoint, Exchange);

– програми для комунікації та командної співпраці (використання віртуальних «дошок» – Padlet, Linoit, Google Classroom, Google Form, Classtime, Kahoot або Microsoft Teams);

– платформи відеозв'язку та конференцій;

– освітні та цифрові онлайн-платформи, доступні в інтернеті, які можуть бути корисними для отримання додаткових знань та навичок у медичній галузі» [2, с. 914].

XXI століття вирізняється швидким впровадженням в усіх галузях життя нових технологій, інтенсивним розвитком інформатики, нанотехнологій та надзвичайною динамічністю соціального та політичного життя [3, с. 21-30]. В таких сучасних реаліях метою навчання і виховання у ВНЗ, в тому числі і в ОНМедУ є не лише підготовка висококваліфікованих фахівців, а й формування готовності до життя і праці у світі, який надзвичайно швидко змінюється. Йдеться про самодостатню, емпатійну, висококваліфіковану особистість, здатну знайти своє місце в умовах складних життєвих реалій.

Цифрові інструменти, такі як інфографіка, анімація, інтерактивні карти та діаграми, допомагають візуалізувати складні соціальні, історичні, економічні та політичні концепції, що полегшує їхнє розуміння майбутніми лікарями [4, с. 234].

Використання цифрових технологій у викладанні сприяє розвитку креативності студентів, їх критичного мислення та вміння працювати з інформацією. Вони можуть створювати власні проекти, відео, блоги, а також аналізувати медіа-контент [5, с. 42-47].

Ці особливості роблять цифрові технології потужним інструментом для покращення викладання суспільних дисциплін та підвищення зацікавленості здобувачів у навчальному процесі [8].

Існує безліч інструментів для дистанційного навчання, які можна використовувати для організації лекцій, практичних, семінарських занять, комунікації, оцінювання та управління навчальним процесом.

«Зараз у вищій медичній освіті існує безліч цифрових онлайн-платформ. Наприклад, ELSEVIER HEALTH надає безплатний доступ до своїх медичних ресурсів, таких як ClinicalKey, Complete Anatomy та Osmosis, для підтримки медичних працівників та студентів в Україні. ClinicalKey – це онлайн-ресурс, який надає медичним фахівцям та студентам доступ до актуальної та надійної інформації про захворювання, їх діагностику та лікування. Ресурс містить понад 1400 тематичних сторінок, які охоплюють широкий спектр медичних тем, включаючи ризик захворювань, клінічні прояви, методи лікування, а також надає посилання за конкретними спеціальностями та іншу корисну інформацію» [2, с. 914].

Загалом використання мультимедійних технологій в освітньому процесі дає змогу здобувачам освіти ефективніше засвоювати новий матеріал, проявляти інтерес до навчання, активно взаємодіяти з викладачем та іншими здобувачами, розвивати навички самостійної роботи та критичного мислення. Такий підхід до навчання сприяє формуванню більш компетентних і самодостатніх випускників, здатних успішно інтегруватися в сучасне суспільство та ефективно працювати в інформаційну епоху [2, с. 909-921].

Для кафедр, які викладають не профільні, теоретичні предмети не менш важливу роль мають цифрові технології. Застосування таких інструментів дозволяє розвивати уяву, критичне мислення, які необхідні в роботі і комунікації з майбутніми пацієнтами.

Навесні 2020 року раптово, через розповсюдження коронавірусної інфекції COVID, розпочалося змішано-дистанційне навчання. До того часу ОНМедУ не практикував закриття на карантин чи тривалі зимові канікули, скажімо з метою економії тепла та електроенергії взимку, як це траплялось в інших вищих навчальних закладах Одеси і України. Зазвичай, після зимової екзаменаційної сесії студенти, які успішно склали всі заліки та іспити, мали на відпочинок лише тиждень канікул. Адміністрація та технічні працівники завжди знаходили способи забезпечити безперебійне постачання тепла, електроенергії, води тощо. Тому, коли в середині березня розпочалося

дистанційне навчання, як викладачі, так і здобувачі сподівалися, що дуже скоро, буквально вже наступні день-два, наш університет повернеться до звичайного режиму роботи, звісно, з урахуванням необхідних заходів безпеки [6, с. 297-301].

Незважаючи на відсутність досвіду стабільного дистанційного навчання, в ОНМедУ з початку ХХІ століття активно працювали над створенням електронної бази навчальних матеріалів. Поступово, але впевнено йшло забезпечення та вдосконалення технічного обладнання кафедр, бібліотеки тощо. Тому на момент запровадження карантину на сайті університету вже були доступні навчальні програми, методичні матеріали для лекцій, практичних, семінарських і самостійних занять для студентів [6, с. 297-301].

Для вивчення дисциплін гуманітарного циклу, зокрема, історії України та української культури елементи гейміфікації, майстер-класи, екскурсії (в тому числі онлайн), стали невід'ємною складовою навчального процесу ще до дистанційного навчання [6, с. 297-301].

Як не хотілося всім учасникам освітнього процесу найшвидше повернутися до аудиторій, але стало зрозуміло що самоізоляція буде тривалою і неминучою. Викладачі почали активно використовувати різні формати та інструменти дистанційного навчання, експериментувати та шукати найбільш ефективні методи. Соціальні мережі, меседжери стали незамінними. Так у викладацькій кафедральній групі у Viber жваво ділилися враженнями та досвідом використання різних платформ. Спочатку, експериментуючи, організовували конференції в родинях, між близькими і друзями, іншими викладачами. Відвідували заняття колег з інших університетів, зокрема, і закордонних, щоб вивчити досвід колег, їх здобутки та ідеї. І в підсумку така форма роботи розкрила нові можливості: відвідувати різноманітні заходи, в тому числі й міжнародні, зарубіжні. Обмін досвідом та знаннями, здобутки та інновації, наукові конференції та семінари, майстер-класи, найкращі лекції, підвищення кваліфікації, різноманітні освітні проекти, провідні бібліотеки та музеї всього світу стали доступними попри відстань й інші перешкоди.

Ще до початку дистанційного навчання, було запроваджено традицію, на першому занятті зі старостами всіх академічних груп обов'язково обмінюються телефонами, контактами про всяк випадок (можливі запитання і організаційні уточнення). Також всім студентам на першому ж занятті пропонується план роботи на семестр, перелік тем для додаткової індивідуальної і самостійної роботи. В разі виникнення питань, чи проблем, наприклад з пошуком інформації, літератури, трактуванні окремих фактів і подій з історії України, надавались посилання на сторінки викладача в соціальних мережах, електронна пошта і координати в меседжерах [6, с. 297-301].

Доволі суперечливе питання кордонів викладача і його постійної комунікаційної доступності для здобувачів. Якщо науково-педагогічний працівник на зв'язку 24/7 – то це значно покращує ефективність навчання. Доступність освітян дозволяє надавати консультації студентам під час підготовки як до занять, так і до різноманітних наукових та науково-практичних конференцій, конкурсів, олімпіад тощо. Інший бік цієї доступності – емоційне вигорання викладача, порушення його особистих кордонів. Цю дилему кожен вирішує для себе індивідуально, розставляючи власні пріоритети і балансує між власними потребами та доступністю для здобувачів.

За часів вимушеного дистанційного навчання стали в нагоді напрацювання з комунікації зі студентами. Під час карантину ці напрацювання допомогли швидко організувати роботу викладачів і студентів з мінімальними втратами в навчальному процесі [6, с. 297-301].

До початку карантинних заходів, активно використовувалися хмарні технології. На Google Диску зберігалися короткі конспекти лекцій і семінарів, тестові та творчі завдання, списки основної та додаткової літератури, електронні підручники, монографії, а також відео- та аудіо матеріали. Ці матеріали також використовувалися для підготовки студентів до відпрацювання пропущених тем. Інформація була доступна мовою навчання для українських студентів, а також англійською для іноземних студентів. Іноземним студентам,

які добре володіють українською, наприклад, студентам з Молдови, надавався індивідуальний доступ до матеріалів для вітчизняних студентів [6, с. 297-301].

Спочатку використовували звичні засоби комунікації – Viber, Telegram, WhatsApp, Skype, електронну пошту [7].

Платформи Microsoft Teams та Zoom були вперше застосовані для проведення онлайн занять. В режимі реального часу проводилися відеоконференції, вебінари.

В березні 2020 року технічна служба університету створила для кожного викладача службову електронну пошту, через яку надавався доступ до порталу Microsoft Teams. Також було розіслано навчальні відеоролики з інструкціями щодо основних можливостей для організації дистанційного навчання на цій платформі. Саме ця платформа є основною під час дистанційної або змішаної форм навчання. Вона інтегрована з іншими Office 365 додатками, що зручно для роботи [6, с. 297-301]. Є можливість залучення різноманітних інструментів для активації знань здобувачів. Контрольні поточні та підсумкові опитування з звичайних тестувань перетворюються на гру-змагання, з презентацією, можливістю відразу аналізувати свої помилки.

Платформа «Kahoot!» стала незамінною при проведенні інтерактивних вікторин, ігор, презентацій. Навіть при переході на очний формат навчання дозволяє в ігровій формі, без стресу для здобувачів, провести опитування, пояснити новий матеріал.

Традиційне для ОНМедУ чітке дотримання розкладу занять на весь семестр (включно з графіком складання заліків, іспитів та відпрацювання пропущених занять), складеного ще до початку семестру, дозволило уникнути накладок при одночасному проведенні декількох предметів, як це інколи траплялося у шкільній освіті.

Основні труднощі, з якими стикнулися на початку дистанційного навчання, були технічного характеру. Не всі викладачі та студенти мали відповідну техніку та швидкісний інтернет, особливо в ситуаціях, коли одночасно працювали та навчалися кілька членів родини. Оскільки основна

робота проводилася в першій половині дня, саме в цей час виникало найбільше навантаження на мережу. Щоб уникнути технічних проблем та оптимізувати комунікацію, все, що можна було перенести, відкладалося на менш завантажений час – вечір або ранній ранок. Це стосувалося, наприклад, засідань кафедри, консультацій студентів щодо участі в наукових конференціях або підготовки до семінарів [6, с. 297-301].

Крім технічних проблем виникали певні психологічні. Для студентів прихід в університет, обов'язкове одягання білого халату перед початком пари, організаційний початок лекції чи семінару завжди дисциплінував, налаштовував на робочу хвилю. Коли ти вдома, то підсвідомо тягне на розслаблення, відпочинок, відволікає присутність рідних та інколи домашніх улюбленців і складно акумулювати сили на інтенсивну роботу. Як варіант вирішення проблеми, було обов'язковим включення відео і звуку всіх учасників. Але в зумі, навіть при невеликій кількості учасників, включений звук давав сильний фон, тому обов'язковою умовою лишилися тільки включені камери [6, с. 297-301]. Соціально спрямовані як викладачі, так і студенти мали дискомфорт у відсутності живого спілкування.

«Для студентів-медиків існує багаторічне правило, коли вони мусять особисто відвідувати всі заняття. Наявність одного пропуску з будь-якого предмету, не дозволяє студенту складати залік, або бути допущеним до іспиту. Всі пропуски відпрацьовуються черговому викладачеві на кафедрі двічі на тиждень. Якщо з дати пропуску не минуло два тижні, то студент не надає довідки з деканату. Якщо більше – то обов'язково має бути дозвіл деканату на відпрацювання, з зазначенням предмету, виду пропущеного заняття: лекція, практичне, семінар, дати пропущених занять. В разі пропуску з поважних причин (довідка з медичного закладу тощо) в деканаті студент отримує дозвіл на індивідуальний графік відпрацювання. З цим графіком студент йде на кафедри, узгоджує додаткові дні і час зі своїм викладачем, чиї пари пропустив (тільки після чотирнадцятої години, якщо за розкладом у студента і викладача немає останньої пари). Під час карантину процедура відпрацювання

відбувалась он-лайн. Студенти надсилали своїм викладачам відповіді на тести до відповідного пропущеного заняття. Самі тести були в кожній методичній розробці для студентів, і оновлюються з початком кожного навчального року» [6, с. 298].

Особливості навчання в медичному університеті сформували певні стереотипи щодо непрофільних дисциплін, таких як історія України та українська культура. Після інтенсивного навчання з величезною кількістю термінів, назв, часто латинською мовою, гуманітарні предмети стають свого роду відпочинком для душі та розуму. Багато студентів із задоволенням долучаються до творчих завдань і цікавих проєктів. Це стосується не лише тих, хто має гуманітарний світогляд, а й структурованих «технарів». Навіть ті, хто в школі уникав театральних, музичних чи культурних гуртків, проявляють ініціативу в участі у мистецьких проєктах і флешмобах. Студенти, які з дитинства захоплювалися вишивкою, поезією, малюванням або писанкарством, створюють справжні шедеври (і не тільки в альбомах з гістології чи анатомії). Дистанційне навчання вплинуло на ці творчі активності, адже неможливо було продемонструвати стенди, вишивки та картини, створені попередниками (все залишилося на кафедрі). На майбутнє варто зафіксувати ці зразки студентської творчості, щоб їх можна було показувати онлайн і зберегти досягнення минулих поколінь [6, с. 297-301].

Для українських студентів історія України відома ще з п'ятого класу, і багато хто старанно готувався до ЗНО, тож інформація й факти в їхній пам'яті досить свіжі. Вони також є носіями національної культури й традицій, незалежно від того, усвідомлюють це чи ні. Для іноземних студентів Україна часто є «terra incognita». Важливі події, явища та постаті для них – абсолютно нові й незнайомі. Ще одна складність для іноземців – це мовний бар'єр. Лише небагато з них добре володіють мовою та без труднощів розуміють навчальні матеріали. Щоб передати багатство української культури й історії, за роки викладання була зібрана ціла колекція фото, відео та аудіо-матеріалів. Наприклад, під час зимових свят зі студентами проводили колядування,

щедрування, святкування «Колодія» чи «Вечорниць» і робили фотографії. Першокурсники впізнавали на знімках своїх друзів, знайомих, викладачів, що мотивувало їх організувати ще краще свято. Якщо в звичайному навчальному процесі ці матеріали прикрашали лекції, то під час дистанційного навчання стали справжньою знахідкою [6, с. 297-301].

За короткий час викладачі опанували нові для себе методи роботи. Безсонні ночі та напружена робота в авральному режимі тепер стануть у пригоді. Навіть при очному навчанні засоби та інструменти які використовувались при дистанційному – стануть у нагоді. По суті ми отримали фахівців які можуть надавати якісні освітні послуги дистанційно. Вдалося знайти найоптимальніші та найбільш ефективні підходи до дистанційного навчання як для себе, так і для студентів.

Карантин став не лише обмеженням, а й надав нові можливості. Перш за все – це можливості для самонавчання і самовдосконалення. Значно поповнилась колекція презентацій, графіків, таблиць, ілюстрацій для донесення до студентів, особливо іноземців, всієї різноманітності української історії та культури, її єдності в різнобарв'ї і багатогранності. З'явилась можливість опанування нових знань, навичок, методів. В он-лайн режимі стали доступні навчальні, культурницькі та наукові проекти, які до того були недоступні з різних причин. З'явилась можливість підвищення кваліфікації, відвідуючи он-лайн заняття колег, а також приймаючи їх у себе на заняттях. Низка вебінарів як українських, так і міжнародних, дозволили отримати цікаву та цінну інформацію як з профільної історичної галузі, так і ознайомитись з загальнонауковими новинками, цікавими педагогічними прийомами і новаціями.

Прихильно студентами сприймаються такі форми як пісенні флешмоби. Зазвичай вони проходять в контексті святкування «Дня захисників і захисниць України, День українського козацтва, Покрови», яке віднедавна стало державним святом.

При можливості очного навчання, на останньому семінарі з «Історії

України та української культури» здобувачам пропонується пройти квест про визначні місця Одеси в «медичному» контексті – споруди, архітектурні ансамблі, які найвідоміші, найпривабливіші в історичному контексті, або там жили чи працювали видатні медики. Група студентів у складі від 1 до 5 людей має знайти відгадку і зробити селфі. Розмістити в загальній групі з хештегом вгаданого місця. Переможці отримують відмінні оцінки. Зазвичай різниця в часі розміщення всіх фото буквально декілька хвилин [6, с. 297-301].

В режимі здійснення освітнього процесу в дистанційному форматі залучення здобувачів до активностей набула певної специфіки. Ставити завдання про підготовку проекту чи презентації менш цікаво, та інколи зводиться до банального запозичення з інтернету. Під час змішаного формату навчання є можливість ознайомлення з результатами творчості своїх попередників. Учбові приміщення і коридори кафедри суспільних наук прикрашають найкращі стенди, рушники, картини створені здобувачами освіти. Така наочність дуже мотивує до створення власних шедеврів.

Під час підготовки проектів офлайн здобувачі освіти зазвичай включають максимум свого потенціалу. Перед формулюванням теми стенду, експозиції, витвору іде обговорення, висування ідей, обґрунтування, аргументація і контраргументація. В такому мозковому штурмі викладач є ментором і коучем, який підкреслює найцікавіші ідеї, ставить уточнюючі питання, які дозволяють прийти до певних висновків, побачити шлях вирішення проблем, навчити ефективній комунікації, отримати максимально ефективний результат. Далі здобувачі збирають інформацію та матеріали. Займають виготовленням, інколи власноруч, окремих елементів [6, с. 297-301].

Наприклад, стенди, присвячені українським рушникам, потребують вивчення великого масиву інформації про історію, традиції, особливості застосування рушників як в різних регіонах України. Звісно, що для цієї цілі чудово підходять онлайн експозиції вітчизняних і навіть закордонних музеїв. Також викладені у вільний доступ оцифровані експонати, книги, фото та інші матеріали. Щоб створити стенд, варто засвоїти техніки оздоблення рушників:

особливості тканини, символізм візерунків, багатоваріантність технологій вишивки і гаптування. Окремий достатньо великий масив – матеріали для виготовляли рушників за їх особливостями, фактурою, призначенням тощо. Нитки - окремий пласт інформації. Далі треба розглянути рушник в контексті застосування в різних подіях з сімейно-релігійної обрядовості. Коли є можливість, то для занурення в процес, здобувачам пропонується спробувати створити полотно, вивчити основні прийоми вишивки. Головний корпус ОНМедУ і кафедра суспільних наук розташовані в центральній частині Одеси. Навколо багато музеїв, бібліотек, творчих майстерень. Тому здобувачі освіти під час очного навчання мають змогу проходити відповідні майстер-класи від кращих Майстрів та Майстринь, особливо під час фестивалів, форумів тощо [6, с. 297-301]. А якщо такої можливості немає (безпекова ситуація, зайнятість в час проведення заходів тощо) то на допомогу приходять цифрові технології.

Для майбутніх лікарів, особливо хірургів, рухливість пальців надзвичайно важлива. Робота над проектами дозволила знайти багатьом здобувачам нове корисне хобі для розвитку дрібної моторики, вправності рук, підвищенню чутливості.

Для створення стенду присвяченому українській писанці студентки власноруч виготовляли традиційні визирнути писанок з відносно нового і нетрадиційного бісеру, пап'є-маше, квілінгових квітів. Роботу здобувачки розпочали у вересні і завершили в грудні. Час, зусилля, натхнення і творчий потенціал – все разом дозволило створити чудовий проект, і отримати задоволення як від результату, так і від самого процесу. Сьогодні це вже молоді лікарки, але досі на кафедрі є стенд, який привертає до себе увагу інших студентів, які захоплюються витонченою роботою та креативним творчим підходом виконавиць.

Здобувачі вищої освіти Одеського національного медичного університету останні три роки виявляють підвищений інтерес до вивчення суспільних дисциплін, предметів патріотичного циклу. Оскільки ці курси є елективними,

тобто за вибором здобувачів, то можемо простежити чітку тенденцію до зростання зацікавленості в історії та культурі України [6, с. 297-301].

З 24 лютого 2022 року всі набуті навички роботи дуже знадобились, активізувались і навіть пасивні знання та інформація були витягнуті на зовні з глибин пам'яті та підсвідомості. На момент повномасштабного наступу РФ більше двох років відбувалось змішане та дистанційне навчання пов'язане з розповсюдженням Коронавірусної інфекції COVID 19 [6, с. 297-301]. Онлайн заняття не припинялись як для іноземних, так і для вітчизняних здобувачів освіти. Основним завданням було вийти в ефір і заспокоїти студентів. Навіть під час евакуації іноземців ми продовжували вивчати історію та культуру України. Їх переїзд з Півдня через Центр на Захід використали як подорож для вивчення культурних, кулінарних, архітектурних особливостей різних регіонів України.

Висновки. Отже, цифрові технології дозволяють застосовувати диференційований підхід до навчання. Викладачі можуть адаптувати матеріали під рівень знань, інтереси та потреби кожного здобувача. Цифрові інструменти можуть автоматизувати процеси оцінювання, наприклад, тести з автоматичним підрахунком результатів, що знижує навантаження на викладача та дозволяє швидше отримувати зворотний зв'язок.

Попри те, що викладачі активно застосовують різноманітні методи, методики та інструменти цифровізації процесу навчання студентів-медиків, постійно з'являються все нові й нові пропозиції на ринку технологій. Засвоєння нових цифрових методів навчання є процесом перманентним для викладачів. Задля підготовки висококваліфікованих спеціалістів і Громадян України необхідно і надалі розширювати можливості застосування нових цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема у викладанні суспільних дисциплін майбутнім медикам!

Список використаних джерел

1. Подкупко Т.Л. Використання елементів геймефікації у викладанні гуманітарних дисциплін в Одеському національному медичному університеті.

Матеріали IV науково-методичного Всеукраїнського Круглого Столу «Інновації у гуманітаристиці» (м. Одеса, 7 черв. 2019 р.). Одеса, 2019. С. 64–66.

2. Дехтяр Ю., Чорній О., Бутенко, Л. Вища медична освіта в Україні в еру цифрової трансформації: вплив технологій. *Перспективи та інновації науки* (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія Медицина»). 2024. № 1(35). С. 909–921. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-1\(35\)-909-920](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-1(35)-909-920) (дата звернення: 12.09.2024).

3. Дерябіна С. В., Нікітенко Р. І., Чешенко О. І. Інтегративна стратегія навчання в діяльності педагогів освітніх галузей. *Наша школа: науково-практичні студії*. 2023. №3. С. 21–30. URL: https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/13139/768344/sitepage_32/files/vip_ravlen_o_nasha_shkola_3_removed.pdf (дата звернення: 13.09.2024).

4. Іванчов П. В., Козлов С. М., Ліссов О. І., Переш Є. Є. Впровадження цифрових технологій в освітній процес медичних закладів вищої освіти. *Академічні візії*. 2023. № 18. С. 1–10. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7868807> (дата звернення: 13.09.2024).

5. Шищенко І. Деякі аспекти впливу цифрових технологій на освітній процес закладів вищої освіти: огляд проблем та викликів. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2022. Том 10. № 5. С. 42–47. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i5-006> (дата звернення: 12.09.2024).

6. Подкупко Т. Л. Дистанційне викладання під час карантину «Історії України та української культури» в Одеському національному медичному університеті. *Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія*. Харків, 2020. С. 297–301. URL: https://duan.edu.ua/images/News/UA/Departments/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_navch.pdf (дата звернення: 13.09.2024).

7. Кононенко С. О., Кононенко Л. В., Манойленко Н. В. Методика формування інформаційно - дослідницьких компетентностей у здобувачів вищої освіти засобами цифрових технологій. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 198. С. 125–128. URL:

<https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/1033> (дата звернення: 12.09.2024).

8. Терещук В. І., Ільченко, А. М., Семенишина І. В. Інноваційні технології навчання у закладах вищої освіти. *Академічні візії*. 2023. № 16. С. 1–9. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7639008> (дата звернення: 13.09.2024).

NYKYPORETS S. S.,
senior lecturer, Vinnytsia National Technical University,
Vinnytsia, Ukraine
MELNYK O. D.,
PhD in Philology, Associate Professor, Vinnytsia
National Technical University, Vinnytsia, Ukraine
MEDVEDIEVA S. O.,
senior lecturer, Vinnytsia National Technical University,
Vinnytsia, Ukraine

2.2. A comparative analysis of digital technology utilization for english language learning among technical students in Ukraine and the European union

Introduction. In the contemporary globalized world, proficiency in the English language has become a critical skill for professionals across various fields, particularly in the realm of technology and engineering. As the lingua franca of science, technology, engineering, and mathematics (STEM), English serves as a bridge facilitating international collaboration, access to cutting-edge research, and participation in global markets. Recognizing this imperative, educational institutions worldwide have increasingly integrated English language instruction into their curricula, leveraging digital technologies to enhance learning outcomes and accessibility. This chapter undertakes a comparative analysis of the utilization of digital technologies for English language learning among technical students in Ukraine and the European Union (EU), exploring the trends, methodologies, challenges, and outcomes associated with this educational paradigm.

The integration of digital technologies in education has revolutionized traditional pedagogical approaches, offering innovative tools and platforms that cater to diverse learning needs and preferences. From interactive language learning applications and online courses to virtual classrooms and AI-powered language tutors, digital technologies have expanded the horizons of language education, making it more engaging, flexible, and personalized. For technical students, who often juggle rigorous academic schedules with practical training, these technologies provide a convenient and efficient means to acquire and improve their English language skills.

In the context of Ukraine, the adoption of digital technologies for educational purposes has been influenced by various factors, including the country's educational reforms, technological infrastructure, and socio-economic conditions. The Ukrainian education system has undergone significant transformations in recent years, aiming to align with European standards and enhance the quality of education. Within this framework, the emphasis on English language proficiency has grown, driven by the need to integrate into the European academic and professional space. However, the extent to which digital technologies are utilized in this process varies across institutions, reflecting disparities in resources, access, and institutional priorities.

Conversely, the EU presents a diverse landscape where member states exhibit varying degrees of digital integration in education, shaped by their respective educational policies, economic development, and technological advancements. The EU's commitment to fostering digital competence and multilingualism is evident in initiatives such as the Digital Education Action Plan and the Erasmus+ program, which support the development and dissemination of innovative educational practices. Technical students in the EU benefit from a wide array of digital tools and resources designed to enhance language learning, facilitated by robust technological infrastructures and supportive policy frameworks.

This comparative analysis aims to elucidate the commonalities and differences in the use of digital technologies for English language learning among technical

Наукове видання

**ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ З
УРАХУВАННЯМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ**

Колективна монографія

Матеріали подані в авторській редакції мовою оригіналу.
Ілюстрації для обкладинки взяті з відкритих джерел
із вільним доступом

Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.
Редакційна колегія може не поділяти думок авторів.

Технічні редактори:
І. М. Дашко, Ю. О. Огренич

Редактори:
А. В. Череп, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп

Видавець: ФОП Мокшанов В. В.
Адреса редакції:
Україна, 69035, м. Запоріжжя, пр. Соборний, 158, оф. 223.
моб.: (050) 362-8-007 bookpro.in.ua@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 5288 від 01.02.2017 р.

Підп. до друку 29.11.2024. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times. Цифровий друк.
Ум. друк. арк. 17,55. Наклад 300. Замовлення № 3314/1.

Запорізький національний університет
69011, Запорізька обл., м. Запоріжжя,
вул. Університетська, 6б

Коллективна монографія присвячена розкриттю ролі та визначенню напрямів використання цифрових технологій в освіті; дослідженню впливу цифрових технологій на освітній процес в заклад вищої освіти України; з'ясуванню тенденцій ЄС в освіті та формуванню рекомендацій до їх впровадження в Україні; формуванню теоретичних, методичних і практичних засад здійснення цифровізації надання освітніх послуг.

Монографія виконана за результатами досліджень у рамках проєкту фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок за темою № 1/24 «Європейські практики діджиталізації як інструмент забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах війни та повоєнний період» (державний реєстраційний номер 0124U000600) (01.01.2024 – 31.12.2026).

Коллективна монографія розрахована для науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти, аспірантів, докторантів, фахівці-практиків, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, бізнесу, адміністративного персоналу університетів, представників громадянського суспільства, громадськості та всіх зацікавлених осіб.